

Jätelain 129 §:n mukaisen teettämisuhan rauettaminen, kiinteistöt Ratu ja Mutterimäki

VIRLTK 24.09.2024 § 53

Valmistelija Elina Laukkanen

Asia

Jätelain 129 §:n mukaisen teettämisuhan määrääminen täytäntöön pantavaksi

Velvoitetut (asianosaiset)

Tampereen Romu Oy:n konkurssipesä

Beldevere Mining Oy:n konkurssipesä

Laiminlyönti / rikkomus

Lempäälän kunnassa sijaitseville kiinteistöille Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED], osoitteisiin [REDACTED] on tuotu Hituran kaivosalueen jätteitä, jotka on lueteltu alla olevassa taulukossa 1.

Taulukko 1

Jätteet, joita jätelain 30 §:n mukainen järjestämisvastuu koskee:

- 4 IBC-konttia VB-Parmix betonin lisäainetta
- 1 IBC-kontti EKO Muottiöljy 18 -ainetta
- 1 IBC-kontti Teboil teollisuusvaihteistoöljyä Pressure Oil 150
- 2 IBC-konttia merkinnällä "vesi lasi"
- 5 IBC-konttia, joissa ei ollut merkintää, mutta saatujen tietojen perusteella sisältää mäntyöljyä
- 3 IBC-konttia rikkihappoa

Jätteiden jätehuollon järjestämisessä on rikottu jätelakia (646/2011) ja jätteistä aiheutuu vaaraa ympäristölle. Nestemäisiä jätteitä varastoidaan kiinteistöllä ilman asianmukaista vuodonhallintaa ja astioissa, joita ei ole tarkoitettu pitkäaikaiseen varastointiin. Tampereen Romu Oy:llä ei ole ollut jätelain 29 §:n mukaista oikeutta ottaa vastaan Hituran kaivosalueen jätteitä kiinteistöille Mutterimäki [REDACTED] ja Ratu [REDACTED]. Tampereen Romu Oy on haettu konkurssiin ja Tampereen Romu Oy:n konkurssipesä on jätelain (646/2011, § 30) tarkoittama jätteiden uusi haltija. Jätteiden edellinen haltija Beldevere Mining Oy:n konkurssipesä on luovuttanut Hituran kaivosalueen jätteitä jätelain 29 §:n vastaisesti Tampereen Romu Oy:lle, joten jätelain 30 §:n perusteella on katsottu, että jätehuollon järjestämisestä vastaaminen koskee sekä Beldevere Mining Oy:n konkurssipesää että Tampereen Romu Oy:n konkurssipesää.

Asian käsittely

Lempäälän kunnan viranomaislautakunta on päätöksellään VIRLTK 2.4.2024 § 22 määrännyt asianosaisille jätehuollon järjestämistä koskevan päävelvoitteen. Päävelvoitteen mukaan kiinteistöille Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED] Hituran kaivosalueelta tuodut jätteet (lueteltu taulukossa 1) tulee toimittaa kiinteistöiltä pois jätelain 29 §:n mukaiselle vastaanottajalle viipymättä kuitenkin viimeistään 10.5.2024 mennessä. Jätteiden toimittamisesta asianmukaiseen vastaanottopaikkaan tulee esittää kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sisällöltään jäteasetuksen (978/2021) 40 §:n mukaiset siirtoasiakirjat.

Lempäälän kunnan viranomaislautakunnan päätöksessä (VIRLTK 2.4.2024 § 22) päävelvoitetta on tehostettu jätelain 129 §:n 1 momentissa säädetyllä

tavalla uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Teettämisen kustannuksista vastaavat tällöin asianosaiset yhteisvastuullisesti.

Viranomaislautakunnan päätös (VIRLTK 2.4.2024 § 22) on lainvoimainen.

Päävelvoitteen laiminlyönnin toteaminen

Edellä Taulukossa 1 lueteltujen jätteiden on todettu olevan edelleen kiinteistöillä Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED] valvontakäyntien 9.7.2024 ja 16.9.2024 yhteydessä. Valvontakäynneistä on laadittu tarkastusmuistiot.

Asianosaisten kuuleminen

Asianosaisille varattiin tilaisuus selityksen antamiseen jätelain 129 §:n mukaisessa teettämisuhan täytäntöön pantavaksi määräämiseen mahdollisesti johtavassa asiassa

Beldevere Mining Oy:n konkurssipesän selityksessä (15.8.2024) todetaan, että konkurssipesä on lausunut asiassa useamman kerran ja viittaa asiassa aiemmin lausumaansa. Konkurssipesä on sopinut aineiden poiskuljetuksesta Hiturasta Tampereen Romu Oy:n sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa, ELY-keskuksen kustantaen poiskuljetuksen. Konkurssipesällä ei ole ollut mahdollisuutta vaikuttaa siihen, että Tampereen Romu Oy ei lopulta huolehtinut aineiden lopullisesta hävittämisestä. Kuten konkurssipesä on aiemmin lausunut, konkurssipesä on käytännössä varaton. Pesällä ei siten ole varoja järjestää jätteitä pois kiinteistöiltä Ratu ja Mutterimäki, eikä senkään vuoksi ole voinut ryhtyä toimiin niiden poiskuljettamiseksi.

Tampereen Romu Oy:n konkurssipesän selityksessä (16.8.2024) todetaan, että konkurssipesän varat eivät tule riittämään jätteiden toimittamiseksi asianmukaiseen vastaanottopaikkaan. Konkurssipesä on pyytänyt tarjouksen jätteiden poistamisesta kiinteistöltä. Konkurssipesä on pyrkinyt selvittämään eri reittien kautta mahdollisuuksia jätteiden hävittämisen rahoittamiseen (mm. Konkurssiasiamiehen toimiston kautta). Käytännössä tällaista tahoja ei ole olemassa, joka tilanteessa rahoittaisi jätteiden poistamista. Konkurssipesän ei ole mahdollista hylätä jätteitä kiinteistöille. Pesänhoitajan lakisääteisenä velvollisuutena on hakea konkurssipesä konkurssiin jätteistä aiheutuvien vastuiden vuoksi, mikäli Lempäälän kunta ei erikseen ilmoita, että konkurssipesän konkurssiin hakeminen ei ole tarkoituksenmukaista. Mikäli konkurssipesää ei haeta konkurssiin, vaan konkurssi tavanomaisen konkurssimenettelyn kautta raukeaa varojen puutteessa, ei konkurssipesän rauettua enää ole mahdollista esittää vaatimuksia konkurssipesälle. Selityksessä pyydetään Lempäälän kunnan ilmoittavan, miten asiassa on tarkoituksenmukaista edetä.

Toimivalta: esim. Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 7 §:n mukaan viranomaislautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö, p. 040 122 7257,
elina.laukkanen@lempaala.fi

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus

Lempäälän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen päättää määrätä päätöksellään (VIRLTK 2.4.2024 § 22) asettamansa teettämisuhan täytäntöön pantavaksi. Päätöksessä (VIRLTK 2.4.2024 § 22) määrätty päävelvoite koskien alla taulukossa 1 lueteltujen, kiinteistöillä Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED] sijaitsevien, jätteiden jätehuollon järjestämistä

(toimittamista asianmukaiseen vastaanottopaikkaan) teetetään Lempäälän kunnan toimesta. Teettämiskustannukset maksetaan etukäteen Lempäälän kunnan varoista ja peritään yhteisvastuullisesti veloitetuilta (asianosaisilta) tai luovutuksensaajalta siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin on säädetty.

Taulukko 1

- 4 IBC-konttia VB-Parmix betonin lisäainetta
- 1 IBC-kontti EKO Muottiöljy 18 -ainetta
- 1 IBC-kontti Teboil teollisuusvaihteistoöljyä Pressure Oil 150
- 2 IBC-konttia merkinnällä "vesi lasi"
- 5 IBC-konttia, joissa ei ollut merkintää, mutta saatujen tietojen perusteella sisältää mäntyöljyä
- 3 IBC-konttia rikkihappoa

Päätöksen täytäntöönpano

Ympäristönsuojeluviranomainen määrää, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Tekemättä jätetty työ saadaan tehdä siitä huolimatta, että päätökseen haetaan muutosta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Teettämisestä päättänyt viranomainen voi huolehtia teettämisestä suorittamalla tarpeelliset toimet itse tai antamalla ne muun viranomaisen tai yksityisen suoritettaviksi.

Päätöksen käsittelymaksu

Maksutta

Uhkasakkolain 19 §:n mukainen rekisteröinti

Ympäristönsuojeluviranomainen ilmoittaa tästä päätöksestä uhkasakkolain 19 §:n edellyttämällä tavalla maanmittauslaitokselle merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin kiinteistöjä Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED] koskien.

Uhkasakkolain mukainen ilmoitusvelvollisuus

Milloin uhkasakko, teettämishukka tai keskeyttämishukka on asetettu kiinteää tai irtainta omaisuutta koskevan päävelvoitteen tehosteeksi, velvoitetun on ilmoitettava omaisuuden tai sen käyttöoikeuden luovuttaessaan tässä päätöksessä mainitusta velvoitteesta ja uhasta luovutuksensaajalle ottamalla luovutuskirjaan sitä koskeva maininta tai muutoin todisteellisesti. Velvoitetun on lisäksi ilmoitettava uhan asettaneelle viranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite (Uhkasakkolaki 18 §).

Ratkaisun perustelut

Jätelain 29 §:n mukaan jätteen saa luovuttaa vain sille, jolla on:

- 1) 11 luvun mukaisen jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tai merkitsemisen perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä; tai
- 2) ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan tai saman lain mukaisen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröinnin perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä.

Jätteen saa luovuttaa myös vastaanottajalle, jolta ei edellytetä 1 momentissa tarkoitettua hyväksymistä, merkitsemistä, ympäristölupaa tai rekisteröintiä, jos tällä on riittävä asiantuntemus sekä taloudelliset ja tekniset valmiudet jätehuollon järjestämiseen.

Jätelain 30 §:n mukaan, jätteen haltijan vastuu jätehuollon järjestämisestä lakkaa ja siirtyy uudelle haltijalle, kun jäte luovutetaan 29 §:ssä tarkoitetulle vastaanottajalle. Jos jäte on luovutettu 29 §:n vastaisesti muulle kuin siinä tarkoitetulle vastaanottajalle, jätehuollon järjestämisestä vastaavat sekä jätteen uusi että edellinen haltija.

Jätelain 126 §:n mukaan valvontaviranomainen voi kieltää sitä, joka rikkoo jätelakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännösten vastaista menettelyä tai määrätä asianomaisen täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa.

Jätelain 129 §:n mukaan valvontaviranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, jätelain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään.

Asiassa asetetun teettämisuhan tavoitteena on ollut toimia tehosteena niin, että veloitettu noudattaa päävelvoitetta. Koska teettämisuhan asettamispäätöksessä määrättyjä toimenpiteitä jätehuollon järjestämisen (toimittaminen asianmukaiseen vastaanottopaikkaan) osalta ei ole tehty asetettuun määräaikaan (10.5.2024) mennessä teettämishuoka määrätään täytäntöönpantavaksi. Nestämäisiä osittain ympäristölle vaarallisia jätteitä varastoidaan kiinteistöllä ilman asianmukaista vuodenhallintaa ja astioissa, joita ei ole tarkoitettu sellaisenaan pitkäaikaiseen varastointiin tai merkitty asiaan kuuluvasti. Jätteistä ympäristölle aiheutuvan vaaran vuoksi on katsottu, että päätös on syytä määrätä täytäntöönpantavaksi muutoksenhausta huolimatta. Jätteet on tärkeä saada toimitettua mahdollisimman pian asianmukaiseen vastaanottopaikkaan, jotta ne eivät pääse esim. säiliöiden rikkoutumisen myötä ympäristöön. Edellä mainituista syistä päätös teettämisuhan täytäntöön panosta katsotaan oikeutetuksi. Velvoitettujen asiasta antamissa selvityksissä ei katsota esitetyn uhkasakkolain 10 §:n ja uhkasakkolain esitöiden (Hallituksen esitys Eduskunnalle uhkasakkolaiksi, 1990 vp. - HE n:o 63) mukaista pätevää syytä päävelvoitteen noudattamatta jättämiseen. Teettämishuokaan sovelletaan, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Sovelletut säännökset

Jätelaki (646/2011): 12 §, 13 §, 29 §, 30 §, 121 §, 126 §, 129 §, 137-139 §

Jäteasetus (978/2021): 40 §

Uhkasakkolaki (1113/1990): 10 §, 14-20 §, 22-24 §

Hallintolaki (434/2003) 33 §, 34 §, 60 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätös

Viranomaislautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Otteet

Tampereen Romu Oy:n konkurssipesä (saantitodistuksella)
Beldevere Mining Oy:n konkurssipesä (saantitodistuksella)
Kiinteistön Ratu omistaja (tavallisena kirjeenä)
Maanmittauslaitos, kiinnityksistä pidettävä rekisteri (turvaviesti-palvelu)
Pirkanmaan ELY-keskus (kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi)
Lempäälän kunnanhallitus
Yhdyskuntalautakunta

Valmistelija Elina Laukkanen

Taustaa ja tehdyt toimenpiteet

Tampereen Romu Oy:n konkurssipesälle ja Beldevere Mining Oy:n konkurssipesälle asetettiin (VIRLTK 2.4.2024 § 22) velvoite toimittaa kiinteistöille Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED] luvattu tuodut kemikaalijätteet pois uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Asettamispäätöksessä molempien asianosaisten katsottiin olevan jätelain mukaisessa vastuussa asianmukaisen jätehuollon järjestämisestä. Asetettua päävelvoitetta ei noudatettu, jonka vuoksi Lempäälän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen määräsi päätöksellään (VIRLTK 24.9.2024 § 53) asettamansa teettämisuhan täytäntöön pantavaksi. Jätteistä ympäristölle aiheutuvan vaaran vuoksi päätös määrättiin täytäntöönpantavaksi mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Tampereen Romu Oy:n konkurssipesä ja Beldevere Mining Oy:n konkurssipesä eivät valittaneet päätöksistä ja päätökset tulivat lainvoimaisiksi.

Päätöksissä määrätty päävelvoite jätteiden toimittamisesta asianmukaiseen vastaanottopaikkaan teetettiin Lempäälän kunnan toimesta loppuvuodesta 2024. Tarjouspyyntömenettelyyn ja hankintapäätökseen perustuen jätteiden poistamisen toteutti Stena Recycling Oy. Teettämiskustannukset maksettiin Lempäälän kunnan varoista.

Tampereen Romu Oy:n konkurssipesä asetettiin konkurssiin teettämisuhan tuomitsemista koskevan päätöksen (VIRLTK 24.9.2024 § 53) jälkeen 11.11.2024. Beldevere Mining Oy:n konkurssipesältä yritettiin periä jätehuollon järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia, mutta perintä oli tulokseton. Aiheutuneita kustannuksia ei myöskään saatu perittyä toimijoiden vastuuvakuutuksista.

Lempäälän kunta haki Ympäristövakuutuskeskukselta korvausta jätehuollon järjestämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin. Tehdyillä toimenpiteillä torjuttiin ympäristövahingon uhkaa, johon korvausta oli mahdollista hakea. Osana korvaushakemusta tuli esittää tiedot mm. siitä, että kustannuksia ei saada perittyä asianosaisilta, mahdollisista vastuuvakuutuksista tai muilla perusteilla. Ympäristövakuutuskeskus teki asiassa päätöksen 10.6.2025 ja myönsi Lempäälän kunnalle osittaisen korvauksen aiheutuneista kustannuksista. Lempäälän kunta haki avustusta myös Pirkanmaan ELY-keskukselta, mutta avustusta ei myönnetty (PIRELY/10674/2024, 17.12.2024).

Asian käsittely

Hallintolain (434/2003) 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Saman pykälän 2 momentin 5 kohdan mukaan asian saa ratkaista asianosaista kuulematta, jos hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta. Tällä päätöksellä poistetaan asetettu ja täytäntöönpanto teettämisuha, joten asianosaisten kuuleminen asiassa on

hallintolain 34 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetulla tavalla ilmeisen tarpeetonta.

Päätöksen perustelut

Asetettu ja täytäntöön pantavaksi määrätty päävelvoite on toteutettu Lempäälän kunnan toimesta ympäristövahingon uhan torjumiseksi. Vaarallisten nestemäisten jätteiden toimittamisella asianmukaiseen vastaanotto- ja käsittelypaikkaan vältettiin ympäristön pilaantuminen sekä merkittävämmät kustannukset, jotka olisivat syntyneet vahingoittuneen ympäristön palauttamisesta ennalleen. Asian käsittelyn yhteydessä kävi ilmi, että jätehuollon järjestämisen kustannuksia ei saada perittyä jätehuollon järjestämisvastuussa olevilta asianosaisilta, mahdollisista vastuuvakuutuksista tai muilla perusteilla. Tämän vuoksi ja tähän perustuen aiheutuneisiin kustannuksiin haettiin ja saatiin osittainen korvaus.

Ulkasakkolain 19 §:n mukaan uhan asettaneen viranomaisen on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ilmoitus kiinteistöä koskevasta päävelvoitteesta ja sen tehosteeksi asetetusta uhasta merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin. Uhan asettaneen viranomaisen on lähetettävä vastaava ilmoitus asiaa koskevista myöhemmistä päätöksistä ja päävelvoitteen täyttämisestä. Ulkasakkolain 19 §:n mukaista merkintää ei katsota perustelluksi pitää yllä kiinteistöjen Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED] osalta. Jätehuollon järjestämisvastuussa olleet Tampereen Romu Oy:n konkurssipesä ja Beldevere Mining Oy:n konkurssipesä eivät omista kiinteistöjä Ratu [REDACTED] ja Mutterimäki [REDACTED], joihin ulkasakkolain 19 §:n mukainen rekisteröinti on kohdistettu. Ulkasakkolaissa säädetyn (17 § ja 20 §) perusteella jo täytäntöönpannuista toimista aiheutuneita ja osittain korvattuja kustannuksia ei katsota olevan mahdollista periä kiinteistöjen mahdollisilta tulevilta omistajilta (luovutuksensaajilta).

Toimivalta: esim. Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 5 §:n mukaan yhdyskuntalautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: ympäristöpäällikkö, p. 040 122 7257,
elina.laukkanen@lempaala.fi

Esittelijä	Ympäristöpäällikkö
Päätösehdotus	Yhdyskuntalautakunta päättää, että jätelain 129 §:n mukainen päävelvoitteen tehosteeksi asetettu ja täytäntöön pantu teettämishuokea raukeaa.
Päätös	Yhdyskuntalautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.
Otteet	Tampereen Romu Oy:n konkurssipesä (sähköpostitse) Beldevere Mining Oy:n konkurssipesä (sähköpostitse) Kiinteistön Ratu omistaja (tavallisena kirjeenä) Oma Säästöpankki Oyj (sähköpostitse) Maanmittauslaitos, kiinnityksistä pidettävä rekisteri (turvaviesti-palvelu) Pirkanmaan ELY-keskus (kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi) Lempäälän kunnanhallitus